

Kullanıcı için Bilgilendirme

Mini-EI Becerileri Sınıflandırma Sistemi (Mini-MACS); 1–4 yaş arasındaki serebral palsili (SP) çocukların günlük faaliyetlerde nesnelere tutarken ellerini nasıl kullandıklarını belirleyen bir sınıflandırma sistemidir. Beceri, çocukların nesnelere tutarken kendi kendine ve yardım veya uyarlamaya ihtiyacına dayanan beş seviyede sıralanır. Bu broşür ayrıca en uygun seviyeyi saptamayı kolaylaştırmak için iki yakın seviye arasındaki farkları da belirler. Mini-MACS, SP ve alt gruplarının varsayılan teşhisinde tamamlayıcı olarak kullanılabilen fonksiyonel bir sınıflandırmadır.

Sınıflandırma çocuğun yaşına uygun nesnelere nasıl tuttukları ile ilgilidir. Söz konusu nesnelere, genellikle çocuğun çevresinde bulunan, oyun oynama, çizme, yemek yeme veya giyinme gibi faaliyetlerde kullandıkları nesnelere. Çocukların oyuncakları nasıl tuttukları el fonksiyonları için çoğunlukla iyi fikir verir. Elbette, 12 aylık bir çocuk aynı oyuncak ve nesnelere 4 yaşındaki bir çocuk gibi tutamaz. Ayrıca, çocuğun motivasyonu ve bilişsel düzeyi de nesnelere tutabilme yeteneğini, dolayısıyla Mini-Macs seviyesini etkiler.

Çocuğun Mini-MACS seviyesini değerlendirirken, günlük ortamdaki genel performansını en iyi belirten seviye seçilir. Çocuğun genellikle ne yaptığını ve bu faaliyeti nasıl yerine getirdiğini daha iyi anlamak için, çocuğu iyi tanıyan birisine sormak gereklidir. Sorular, çocuğun tuttuğu nesnelere çeşitlerini hangi durumlarda ve nasıl tuttuğunu saptayacak şekilde kurgulanmalıdır. Mini-MACS seviyeleri, çocuğun spesifik bir test sırasındaki en iyi performansını değil, genelde ne yaptığını gösterir.

Mini-MACS, iki elin ayrı ayrı fonksiyonunu değil, her zamanki nesnelere genel olarak tutabilme kapasitesini değerlendirir. Mini-MACS, bozulmuş el becerilerinin nedenlerini açıklamayı amaçlamaz.

Mini-MACS, serebral palsili çocuklarda tüm fonksiyonel kısıtlanmaları ve alt gruplarını kapsar. Seviye I, eğer varsa ufak kısıtlamaları olan çocukları içerirken, ciddi engelliliği olan çocuklar genellikle seviye V olarak sınıflandırılırlar. Çift taraflı SP gibi bazı SP alt grupları tüm seviyelerde bulunabilirken, tek taraflı SP genellikle seviye I-III'de bulunur. Mini-MACS fiziksel engeli olmayan çocukları içermez, içerseydi, seviye "0" olarak sınıflandırılırlardı. Fakat, böyle bir seviye bulunmamaktadır!

Mini-MACS sadece beş seviye içerdiğinden, her seviye nispeten farklı fonksiyondaki çocukları içerir. Sonuç olarak; Mini-MACS değişime duyarlılığı olası bir sınıflandırma sistemi değildir ve bu yüzden müdahaleleri ve gelişmeleri değerlendirmek için kullanılmamalıdır. Mini-MACS, SP tanı şüphesi olan çocukların el becerilerini nasıl etkilediğini açıklayabilmek ve beş fonksiyonel seviyeye ayırmak için kullanılabilir.

Beş seviyeli Mini-MACS skalası ordinaldir, bu da demektir ki seviyeler arasındaki farklılıklar ne eşit olmak zorunda ne de SP'li çocuklar beş seviyede eşit dağılmak zorundadır.

Translation: Pinar Akpınar, Feyza Unlu Ozkan, Ilknur Aktas. 2016
E-mail:pinar.pinarakpınar@gmail.com
www.macs.nu

Mini-Manual Ability Classification System

Serebral Palsili Çocuklarda Mini-EI Becerileri Sınıflandırma Sistemi 1–4 yaş

EI Becerileri Sınıflandırma Sistemi (MACS), 4–18 yaş arasındaki serebral palsili çocukların günlük faaliyetleri sırasında nesnelere tutmak için ellerini nasıl kullandıklarını tanımlamıştır. Mini-MACS, MACS'ın 1–4 yaşlarındaki çocuklar için uyarlanmış şeklidir.

- Mini-MACS çocukların yaşına ve gelişimine uygun nesnelere tutma becerilerinin yanısıra, bu durumlardaki destek ve yardıma ihtiyaçlarını da sınıflandırır.
- Mini-MACS, çocukların çeşitli ortamlarda, oyuncak gibi nesnelere tutmak için genellikle ellerini nasıl kullandıklarını belirler. Başka bir deyişle, en iyi kapasitelerini değil, genelde ne yaptıklarını belirler.
- Mini-MACS her elin ayrı ayrı becerisini değil, çocuğun nesnelere genel tutma becerisini sınıflandırır.
- Çocuğun günlük hayatta çeşitli nesnelere nasıl tuttuğunu öğrenmek için, çocuğu iyi tanıyan birisine sormak gereklidir. Spesifik testle böyle bir bilgi elde edilemez. Sorular, çocuğun günlük hayatta tuttuğu nesnelere çeşitlerini hangi durumlarda ve nasıl tuttuğunu saptayacak şekilde kurgulanmalıdır.

Mini-MACS

Mini-MACS'ı kullanmak için neleri bilmeye ihtiyacınız var?

Mini-MACS kullanıcılarının çocuğun genellikle hangi nesnelere tuttuklarını ve nasıl tuttuklarını saptamaları gerekir: kolaylık veya zorlukla, hızlı veya yavaşça, dikkatli veya rastgele? Örnek olarak, çocuğun oynarken ve yemek yerken veya olağan günlük faaliyetlere katılırken ellerini nasıl kullandığını sorabilir ve/veya gözlemleyebilirsiniz.

Çocuğun oyuncak gibi gündelik nesnelere kendi kendine tutma becerisi ve bunun için ne kadar yetişkin yardımı ve desteğine ihtiyacı olduğu hakkında sorular sorun.

Çocukların kendi kendine tutma becerisi ve nesnelere tutarken yardıma ihtiyacını tanımlayan beş Mini-MACS seviyesi aşağıdadır.

- I. **Nesnelere kolaylıkla ve başarıyla tutup kullanır.** Çocuk, ellerde dikkat ve koordinasyon gerektiren faaliyetleri gerçekleştirmekte hafif zorluklar yaşayabilir, fakat yine de faaliyetleri gerçekleştirebilir. Çocuk, nesnelere tutarken aynı yaştaki diğer çocuklarla kıyaslandığında bir miktar daha fazla yetişkin yardımına ihtiyaç duyabilir.
- II. **Çoğu nesneyi tutup kullanabilir fakat başarıma hızı ve/veya kalitesinde biraz azalma var.** Bazı faaliyetler ancak biraz zorlukla ve alıştırmaya yaptıktan sonra gerçekleştirilebilir ve tamamlanır. Çocuk, sadece tek el kullanmak gibi alternatif yaklaşımlar deneyebilir. Çocuk aynı yaştaki diğer çocuklarla kıyaslandığında nesnelere tutmak için yetişkin yardımına daha sıklıkla ihtiyaç duyar.
- III. **Nesnelere zorlukla tutup kullanır.** Faaliyetlerin yapılması yavaş, sınırlı pozisyon ve kalitede. Kolayca kullanılabilen nesnelere kısa süreliğine bağımsız olarak tutulabilir. Çocuk, nesnelere tutabilmek için çoğunlukla yetişkin yardım ve desteğine ihtiyaç duyar.
- IV. **Basit faaliyetlerde sınırlı sayıda kolaylıkla kullanılan nesneyi tutup kullanabilir.** Faaliyetler yavaşça gerçekleştirilir, çaba ile ve/veya gelişigüzel. Çocuk nesnelere tutabilmek için devamlı yetişkin yardım ve desteğine ihtiyaç duyar.
- V. **Nesnelere tutup kullanamaz ve basit faaliyetleri bile gerçekleştirmek için ileri derecede kısıtlı beceriye sahip.** Çocuk en iyi ihtimalle, devamlı bir yetişkin etkileşimi ile itebilir, dokunabilir, bastırabilir veya birkaç nesneyi tutabilir.

Düzen I ve II arasındaki farklar

I. düzeydeki çocuklar, aynı yaşta engelli olmayan çocuklarla karşılaştırıldığında, iyi ince motor beceri gerektiren öğeleri tutmada biraz daha fazla zorluk yaşayabilir.

II. düzeydeki çocuklar aslında I. düzeydeki çocuklarla aynı nesnelere tutarlar, fakat faaliyetleri yerine getirirken sorunlarla karşılaşabilirler ve/veya daha uzun sürede yerine getirebilirler, bu yüzden çoğunlukla yardım isterler. Eller arasındaki fonksiyonel farklılıklar performansın daha az etkili olmasına neden olabilir. I. düzeydeki çocuklar ile karşılaştırıldıklarında nesnelere nasıl tutacaklarını öğrenmek için daha fazla rehberlik ve alıştırmaya ihtiyacı duyabilirler.

Düzen II ve III arasındaki farklar

II. düzeydeki çocuklar daha uzun zaman alsa ve biraz düşük kalitede de yaparsa ve nesnelere nasıl tutacaklarını öğrenmek için daha fazla rehberlik ve alıştırmaya ihtiyacı duyabilirler de çoğu nesneyi tutup kullanabilirler.

III. düzeydeki çocuklar kolayca tutulabilen nesnelere kullanmayı başarırlar, fakat sıklıkla nesnelere önlerine uygun pozisyonda koyulması için yardıma ihtiyaç duyarlar. Faaliyetleri birkaç basamakta yerine getirirler. Performans yavaştır.

Düzen III ve IV arasındaki farklar

III. düzeydeki çocuklar kolayca tutulan nesnelere kısa süreliğine bağımsız olarak kullanmayı başarırlar. Faaliyetleri birkaç basamakta gerçekleştirirler ve faaliyetlerin yerine getirilmesi uzun zaman alır.

IV düzeydeki çocuklar en iyi ihtimalle, uyarlanmış pozisyonda kolayca tutulabilen nesnelere kavramak ve bırakmak gibi basit faaliyetleri başarırlar. Devamlı yardıma ihtiyaç duyarlar.

Düzen IV ve V arasındaki farklar

IV. düzeydeki çocuklar kısıtlı nesnelere bireysel faaliyetleri gerçekleştirirler ve devamlı yardıma ihtiyaç duyarlar.

V. düzeydeki çocuklar en iyi ihtimalle, özel durumlarda basit hareketleri yerine getirebilirler. Örnek olarak, basit bir düğmeye basabilir veya basit bir nesneyi tutabilir.